روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران

صاحب امتیاز: پیام‌آوران نشر روز
مدیرعامل و مدیر مسئول: محمدجواد اخوان
سردبیر: غلامرضا صادقیان
آدرس: تهران، خیابان بیهقی
کوچه شهید اکبر زجاجی (چهاردهم غربی)، پلاک ۱۲
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۵۴۵۴۸۸
روابط عمومی: ۸۸۵۲۳۰۶۰- فکس: ۸۸۴۹۸۴۶۶
توزیع: مؤسسه نشرگستر امروز نوین ۸۸۷۳۰۹۴۲
چاپ: همشهری
Public@JavanOnline.ir

| روزنامه جوان | شماره ۶۹۵۵ | سه‌شنبه ۳ بهمن ۱۴۰۲ | ۱۱ رجب ۱۴۴۵ | اذان ظهر: ۱۲:۱۶ |
غروب آفتاب: ۱۷:۲۲ | اذان مغرب: ۱۷:۴۱ | نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۳۲ | اذان صبح فردا: ۰۵:۴۳ | طلوع آفتاب فردا: ۰۷:۱۰ |

دیده‌بان

انتقاد الیور استون از «باربی» و «جان ویک»

الیور استون در مصاحبه اخیر خود صحبت‌های تندی درباره روند کنونی هالیوود و فیلم‌هایی چون «باربی»، «جان ویک» و «سریع و خشن» داشته است.

الیور استون در مصاحبه‌ای با روزنامه «M .A city» با اشاره به اینکه رایان گاسلینگ نباید در فیلم «باربی» ساخته گرتا گرویگ بازی می‌کرد و در عوض باید روی فیلم‌های جدی‌تر تمرکز کند، گفت: رایان گاسلینگ وقت خود را تلف می‌کند، اگر این کارها را برای پول انجام دهد. او باید در فیلم‌های جدی‌تری بازی کند و نباید بخشی از روند کودکانه‌شدن هالیوود باشد. استون درباره فیلم‌های کوتاه «سریع و خشن» نیز گفت که «قبلاً از این فیلم‌ها لذت می‌برده، اما اخیراً آنها شبیه فیلم‌های مارول شده‌اند و شما مگر می‌توانید چند تصادف در یک فیلم ببینید؟!»

در همین مصاحبه او همچنین نظرات خود را در مورد سری فیلم‌های «جان ویک» با بازی کیانو ریوز بیان کرد: «در هواپیما جان ویک را تماشا کردم که سه ساعت است و من در طول آن چندین بار به خواب رفتم و هر بار بیدار می‌شدم، می‌دیدم او افراد بیشتری را می‌کشد. مثل این است که دنیا به سمت چیزی غیر از منطق روانه شده‌است.» الیور استون کارگردان، نویسنده و تهیه‌کننده ضدجنگ است که به واسطه کارگردانی سری فیلم‌هایی که درباره جنگ ویتنام ساخته به شهرت رسید و تاکنون سه بار موفق به دریافت جایزه اسکار شده‌است.

آمادگی شهرداری تهران برای ساماندهی بساط‌گستران کتاب

شهردار تهران، درباره اجرای طرح شناسنامه‌دار شدن دستفروشان از جمله در راسته کتاب گفت، وظیفه شهرداری ناظر بر محتوای کالای عرضه شده مانند کتاب نیست، اما مدیریت شهری آمادگی دارد در این حوزه به متولیان کمک کند.

علیرضا زاکانی درباره اجرای طرح کلان شناسنامه‌دار شدن دستفروشان از جمله دستفروشان کتاب به ایبنا گفت: این طرح برای اجرا در سراسر تهران برنامه‌ریزی شده‌است. بخشی از این طرح ویژه اصناف مستقر پیش‌بینی شده که می‌توانند از محیط پیرامونی ملک خود استفاده کنند که البته مقرر شده حد و حدود آن مشخص شود. وی با تأکید بر توجه شهرداری در اجرای طرح شناسنامه‌دار کردن دستفروشان تهران ادامه داد: اولویت طرح و استفاده از محیط پیرامونی فروشگاه، تردد عابر پیاده است؛ به عبارت دیگر تأکید بر تعیین حد و حدود، ناظر بر همین موضوع است.

شهردار تهران، افزود: دستفروشان به چند دسته تقسیم می‌شوند؛ با خودرو فعالیت می‌کنند، چرخشی هستند و بساط گستر، بنابراین طرح شناسنامه‌دار کردن آنها کار بسیار عظیمی است، اما تلاش مجموعه مدیریت شهری، انجام این طرح است.

زاکانی درباره بهبود وضعیت راسته کتاب تهران در خیابان انقلاب اسلامی و فعالیت بساط‌گستران کتاب با عرضه کتاب‌های قاچاق گفت: وظیفه شهرداری تهران، ساماندهی و ناظر بر پیشگیری از تعرض به معابر عمومی است و ناظر بر محتوای کالای عرضه شده مانند کتاب نیست؛ به عبارت دیگر برای این منظور چارچوب‌ها و متولی دیگری وجود دارد، اما مدیریت شهری آماده است در این حوزه به متولیان کمک کند.

در آستانه میلاد حضرت علی(ع) و روز پدر

کتاب «فرزندان امام علی(ع)» به کتابفروشی‌ها آمد

«فرزندان امام علی(ع)» به قلم دکتر مرضیه محمدزاده، توسط انتشارات امیرکبیر منتشر و توزیع شد.

در آستانه میلاد حضرت علی (ع) و روز پدر، انتشارات امیرکبیر کتاب دیگری از مجموعه آثار مرضیه محمدزاده، با موضوع زندگی فرزندان امام علی(ع) را منتشر کرد. این کتاب حاصل پژوهش‌هایی است که محمدزاده حین نگارش کتاب «علی بن ابی طالب صالح المؤمنین» آنها را تجمیع و تدوین کرده‌است.

کتاب در دو فصل به بررسی زندگانی فرزندان امام علی(ع) از فاطمه زهرا (س) و فرزندان امام علی (ع) از سایر همسرانشان می‌پردازد. حب و بغض و تعصب نویسندگان سیره‌ها و تواریخ دینی، اغلب رسیدن به برداشتی نزدیک به حقیقت را مشکل می‌کند. با وجود این، نویسنده تلاش می‌کند با مراجعه به منابع متعدد، تجزیه و تحلیل و بررسی عمیق استنادی، زندگانی فرزندان امام علی (ع) را از جهات و ابعاد مختلف بررسی و روایت دقیقی از سرگذشت آنان ارائه کند. «فرزندان امام علی(ع)»، در ۳۵۰ نسخه و ۴۵۰ صفحه منتشر و در کتابفروشی‌ها توزیع شده‌است.

موسیقی پاپ صاحب جشنواره مستقل می‌شود

دبیر سی‌ونهمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر از مستقل شدن بخش موسیقی پاپ در قالب جشنواره‌ای مجزا خبر داد.

رضا مهدوی آهنگساز، نوازنده، مدرس و دبیر سی و نهمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر درباره بخش موسیقی پاپ این رویداد موسیقایی ملی گفت: بخش موسیقی پاپ این دوره از جشنواره هم همچون سال‌های قبل برگزار می‌شود، اما با این تفاوت که به احتمال بسیار فراوان در دو سالن میزبان مخاطبان خواهیم بود. شرایطی که در دوره‌های پیشین فقط به میزبانی یک سالن برگزار می‌شد، اما در این دوره با دو سالن پذیرای تماشاگران خواهد بود.

وی در ادامه افزود: البته برنامه‌ریزی‌هایی برای مستقل شدن بخش موسیقی پاپ از جشنواره موسیقی فجر تدارک دیده‌شده که بر این مبنا قرار است از سال آینده جشنواره‌ای مستقل ویژه موسیقی پاپ برگزار شود و به احتمال فراوان دربرگیرنده موسیقی تلفیقی هم خواهد بود.

مهدوی خاطر نشان کرد: به اعتقاد من شرایط برگزاری جشنواره موسیقی فجر باید به این سمت هدایت شود که عمده محوریت موضوعی این رویداد به نوعی خاستگاه اجرای آثار منتخب جشنواره‌های مختلف موسیقی کشور از جمله جشنواره موسیقی جوان، جشنواره موسیقی بانوان، جشنواره موسیقی دانشجویان، جشنواره موسیقی نواحی، جشنواره موسیقی کلاسیک ایرانی و جشنواره‌های دیگر باشد.

گفت‌وگوی «جوان» با مدیرکل هنرهای تجسمی وزارت ارشاد

هوش مصنوعی در هنر تکنیک را به چالش می‌کشد نه خلاقیت را

■ معصومه طاهری

محمد خراسانی‌زاده، استادیار گروه هنر اسلامی دانشکده هنر دانشگاه شاهد است و دکترای «تاریخ تطبیقی و تحلیلی هنر اسلامی» خود را از همین دانشگاه اخذ کرده‌است. در کنار تدریس دروس هنر و راهنمایی پایان‌نامه، در میان قالب‌های هنری، علاوه بر طراحی صنعتی، سال‌ها در حوزه گرافیک، به عنوان طراح و مدیر هنری فعال بوده و در زمینه شعر و ادبیات هم آثاری دارد. نگارش ۱۲ مقاله علمی پژوهشی در زمینه‌های هنر و رسانه، داوری مقالات، پایان‌نامه‌ها و جشنواره‌های هنری نیز از دیگر فعالیت‌های اوست. در حال حاضر هم مدیر کل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سرپرست موزه هنرهای معاصر تهران است. «جوان» با وی گفت و گو کرده است.

■■■

چرا مدت مسئولیت شما در مدیریت ارشاد استان تهران کوتاه بود؟

یک‌سال و نیم حضور داشتم؛ هر چند کوتاه بود، ولی کارهای زیادی انجام شد. در آن مدت با همراهی همکاران و مجموعه مدیریت دولت در تهران و وزارت فرهنگ و ارشاد اتفاقات خوبی را پیش بردیم، اما به واسطه تخصص هنری من که در حوزه هنرهای تجسمی است، در حوزه هنرهای تجسمی ستاد ملی مشغول به کار شدم که بخش بسیار مهمی است و پرمخاطب‌ترین بخش هنری کشور است. از حیث تعداد هنرمندان گستره وسیعی است و اینکه جای زیادی برای کار دارد.

بزرگ‌ترین چالش شما در استان تهران چه بود؟

توقعات وسیع، بی‌جا و البته فراتر از مأموریت از وزارت فرهنگ و ارشاد است؛ در حالی که این وزارتخانه از نظر انسانی و مالی دارای محدودیت است. متأسفانه ذهنیت غلطی بین مردم و فعالان فرهنگی و سایر دستگاه‌های حاکمیتی وجود دارد که تصور می‌کنند هر پدیده‌ای که به حوزه فرهنگ مربوط می‌شود، متولی آن وزارت ارشاد اسلامی است؛ در صورتی که بیش از ۲۰ دستگاه متولی فرهنگ حداقل در تهران فعالیت می‌کنند و هر کدام سهمی در این عرصه دارند، مانند حوزه هنری، سازمان تبلیغات اسلامی، صداوسیما، آموزش و پرورش، مجموعه‌های فرهنگی سپاه، ارتش، نیروی انتظامی، شهرداری، بنابراین دستگاه‌های متعددی در زمینه فرهنگ متصدی هستند و این توقع صرف از وزارت ارشاد اسلامی درست نیست. وزارت فرهنگ با سیلی صورت خودش را سرخ کرده‌است.

مهم‌ترین دستاورد خود را در سمت مدیریت ارشاد تهران در چه می‌دانید؟

اگر بخواهم از دستاوردها صحبت کنم، مربوط به شخص من نیست، بلکه تلاش جمعی همکارانی بوده‌است که با همدلی و عزم مشترک گام‌های مثبتی را برداشتند و چند اتفاق خوب را رقم زدند، اولاً انسجام درونی ما به نقطه بسیار بالایی رسید و همین باعث شد حرکت‌ها مؤثرتر باشد، ثانیاً در مجموعه‌های اداری و خصوصاً وزارت ارشاد درگیر شدن با مباحث روزمره است، همین مسئله در کنار کاستی‌های همیشگی بودجه باعث می‌شود موضوع برنامه‌ریزی کمرنگ شود، بنابراین ما تلاش کردیم مسئله برنامه‌ریزی را احیا کنیم و سند تحولی که برای اداره ارشاد استان تهران در نظر داشتیم، یک برنامه تحول بسیار خوبی بود که با همکاری و تعامل موفق شدیم یک سند جامع برای وزارتخانه نوشته شود. امیدوارم اجرای آن تداوم پیدا کند. بر مبنای همین برنامه تحول گام‌های مؤثری برداشته شد. خصوصاً اینکه برخی رویدادهای ملی و فراملی را داشتیم، مثل عهدواره سراسری چله مهدویت که کلان رویداد بود و دو دوره برگزار شد، کنگره بین‌المللی ادبیات مقاومت، بزرگداشت مشاهیر و چهره‌های فرهنگی و ایجاد نگاه گفتمانی در همه رویدادها با کمک همکاران نظارت بر مجموعه‌های فرهنگی را پیش بردیم و توسعه دادیم. در تهران ۲۰ هزار مجموعه فرهنگی است و با برنامه‌ریزی تلاش کردیم تا حدودی نیمی از آنها را سربزنیم و باب تعامل را مجدداً باز کنیم تا اگر ایرادی وجود داشت، با گفت‌وگو رفع بشود یا به دنبال نزدیک کردن جایگاه وزارت فرهنگ در حوزه مرجعیت فرهنگی در حوزه‌های مختلف بودیم، مانند تبلیغات شهری در نظارت محتوایی، پاسداشت زبان و ادبیات فارسی. همچنین تلاش کردیم بخش استانی نقشه مهندسی فرهنگی استان تهران را آغاز کنیم که رونمایی شد.

به نظرتان مهم‌ترین تصور غلط مردم و اهالی هنر و فرهنگ در مورد وزارت ارشاد چیست؟

اینکه همه مأموریت‌های فرهنگی را تنها مربوط به وزارت ارشاد مربوط می‌دانند؛ در حالی که متولیان امور فرهنگی زیاد هستند و وزارت ارشاد تنها بخشی را به عهده دارد؛ مثلاً ساترا زیر نظر صدا و سیماست، وزارت ارشاد تنها مجوز می‌دهد، ولی همه گلایه‌ها از وزارت ارشاد است تا رسانه ملی، بنابراین این سوءبرداشت است که وزارت ارشاد را پاسخگو برای همه امور می‌دانند یا مثلاً برای حجاب و عفاف از وزارت فرهنگ و ارشاد تنها توقع دارند. درست است که این وزارتخانه هم وظیفه دارد، اما اینکه صرفاً مربوط به این وزارتخانه باشد، غلط است.

شما اکنون مدیر کل هنرهای تجسمی کشور هستید، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های هنرمندان تجسمی غلبه هوش مصنوعی و توانمندی‌های عجیب آن در این هنر است که رسماً در پیج‌های خود نیز آن را بیان می‌کنند، نظرتان در این مورد چیست؟

در این‌باره حرف‌ها زیاد است، مواردی زیرساخت‌ها، قانونگذاری و اسناد بالادستی مربوط به هنرهای تجسمی است که جای کار دارد، یکی از آنها این است که مقابل اتفاقات، نوآوری و دستاوردهای جدید دنیا چگونه عمل کنیم مثل هوش مصنوعی که موضوع تازه‌ای است. هنر دو بعد اصلی دارد یکی ایده، محتوا و خط سیر و درون‌مایه اثر هنری و دوم تکنیک، مهارت و فن است. هوش مصنوعی از نظر تکنیک با افراد متخصص مقابله می‌کند و باعث چالش می‌شود؛ البته تا حدی چون نمی‌تواند با ویژگی خلاقانه و آفرینش انسان مقابله کند. به نظرم هوش مصنوعی یک فرصت است. برخی ایده‌های خوبی دارند، ولی خیلی با تکنیک آشنا نیستند، با کمک هوش مصنوعی می‌توان آثار خوبی خلق کرد، البته در مقابل هوش مصنوعی نباید منفعل و دست بسته باشیم.

در روزهای آتی، جشنواره هنرهای تجسمی فجر را پیش‌رو داریم، آیا ایده یا برنامه متفاوتی را نسبت به سال‌های قبل در نظر گرفته‌اید؟

جشنواره هنرهای تجسمی فجر ۱۴۰۲ جشنواره‌ای متفاوت از نظر توسعه کمی و کیفی است. ما به عنوان بزرگ‌ترین جامعه هنرمندانی که با آنها مواجه هستیم، طبیعتاً بزرگ‌ترین و گسترده‌ترین جشنواره را پیش‌رو داریم، به طوری که یک دبیر اصلی، ۲۲ دبیر بخش ملی و ۳۲ دبیر هنری در سطح استان‌ها، همچنین بیش از ۶۰ داور ملی مشغول هستند. همین حجم بالای واحدها و بخش‌ها به نسبت ادوار گذشته کار را سنگین‌تر کرده‌است؛ علاوه بر این بخش‌های جدیدی داریم که خود یکی از نوآوری‌های این دوره است. خوشبختانه رویش‌های خوبی داریم. تنوع سلایق برای هنرمندان در نظر گرفته شده‌است یک جشن ملی برای همه هنرمندان کشور که علاقه دارند در این جشنواره شرکت کنند، به معنای واقعی هم در ساختار، هم شرکت‌کنندگان و هم برنامه‌های جانبی شاهد تنوع و تعدد هستیم.

هر پدیده‌ای که به حوزه فرهنگ مربوط می‌شود متولی آن وزارت ارشاد اسلامی است در صورتی که بیش از ۲۰ دستگاه متولی فرهنگ حداقل در تهران فعالیت می‌کنند و هر کدام سهمی در این عرصه دارند

در هنرهای تجسمی رسانه‌ها تا زمان زیادی فقط فرشچیان را به عنوان هنرمند شاخص می‌دانستند، چند سالی است که این حجم رسانه‌ای فقط روی حسن روح‌الامین متمرکز شده‌است، علت نادیده گرفتن هنرمندان شاخص تجسمی دیگر را چه می‌دانید؟

مصادیقی که عنوان کردید، ارزشمند هستند، ولی این طور نیست که تنها تمرکز روی این دو شخص باشد، به طور کلی هنرمندان تجسمی برخلاف سایر هنرمندان اغلب شناخته‌شده نیستند و فضای شهرت ندارند و این هم مظلومیت آنهاست، نوع آثار این هنرمندان ذاتاً متفاوت است. هنرمند اثری را خلق می‌کند، به جز امضایی که زیر اثرش دارد، دیده نمی‌شود برای همین او را نمی‌شناسند، امیدوارم همه هنرمندان عزیز و تشکل‌ها به صورت تخصصی گام‌های مثبتی بردارند.

از راه‌های شناسایی هنرمندان، نشان هنری است؛ موضوعی که میان میراث و ارشاد مدت‌ها بر سر آن کشمکش وجود داشت. سرنوشت این کشمکش چه شد و اینکه چه تعداد هنرمند درجه یک تجسمی داریم؟

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجموعه بسیار وسیعی از فعالیت‌ها را در ابتدای تأسیس خود داشته‌است، زمانی که به عنوان وزارت فرهنگ فعالیت می‌کرده و بخش‌هایی مثل آموزش و پرورش، آموزش عالی، میراث فرهنگی و گردشگری ذیل آن تعریف شده‌بود. این بخش‌ها می‌توانستند در تعامل جدی‌تری با هم کار کنند، ساختار وسیعی داشت، به مرور زمان، تقسیم‌بندی‌هایی صورت گرفت و بخش‌هایی از آن جدا شدند؛ مثلاً هنرهای سنتی و صنایع‌دستی. من این تفکیک را دقیق نمی‌دانم، به نظرم می‌رسد، درست‌تر این بود همه این مجموعه‌های فرهنگی تحت تنظیم‌گری یک دستگاه قرار می‌گرفتند، چون هنر در معنای امروزی را نمی‌توان تفکیک و مرزبندی کرد. همین باعث‌شده هنرمندانی که در مرز میان این پدیده‌ها فعالیت می‌کنند، با چالش مواجه شوند و من علاقه‌مندم زمانی در این‌باره بازنگری صورت بگیرد. جدا از این مسئله در دو، سه بخش اشتراکاتی وجود دارد. در حوزه ارزشیابی هنرمندان و ارائه نشان هنری به آنها، یکی بحث نگارگری بود، اما حالا شفاف است؛ مثلاً حوزه نگارگری و تذهیب ذیل مجموعه وزارت میراث فرهنگی ارزشیابی می‌شود و اکثریت هنرها در ارتباط با مجموعه وزارت ارشاد هستند، اما شورای ارزشیابی هنرمندان یک مجموعه فرادستی است و ذیل ساختار ما تعریف نشده‌است.

فرشچیان سال‌هاست ایران ساکن نیست و حسن روح‌الامین هم تهران است، برخی هنرمندان معتقدند تهرانی بودن مزیتی است که باعث می‌شود بیشتر به آثار و افراد پرداخته شود و هنرمندان شهرهای دیگر نه تنها دیده نمی‌شوند، بلکه حتی در دعوت‌ها به آنها فرجه و امکان اقامت موقت برای آشنایی با دیگر هنرمندان هم داده نمی‌شود، نظر و برنامه شما چیست؟

واقعیت این است که در کشور هنرمندان زیادی در عرصه تجسمی داریم که آثار زیادی خلق کرده‌اند، طبیعتاً برخی از هنرمندان در تهران و کلانشهرها موقعیت و امکانات بیشتری دارند برای همین شناخته شده‌تر هستند، ولی با توجه به گسترش زیرساخت‌ها که در حال انجام است، شاهد فرصت‌ها و رویش بیشتر هنرمندان در سرتاسر کشور هستیم. امیدوارم این اتفاق و توسعه عدالت فرهنگ و هنر در سطح کشور بیشتر شود.

حکمت

امام علی‌النقی الهادی علیه‌السلام:

به راستی که حرام افزایش نمی‌یابد و اگر افزایش یابد، برکتی ندارد و اگر انفاق شود، پاداشی ندارد و اگر بماند، توشه‌ای به سوی آتش خواهد بود.

کافی، ج ۵، ص ۱۲۵، ح ۷

نما | سیدمسعود شجاعی

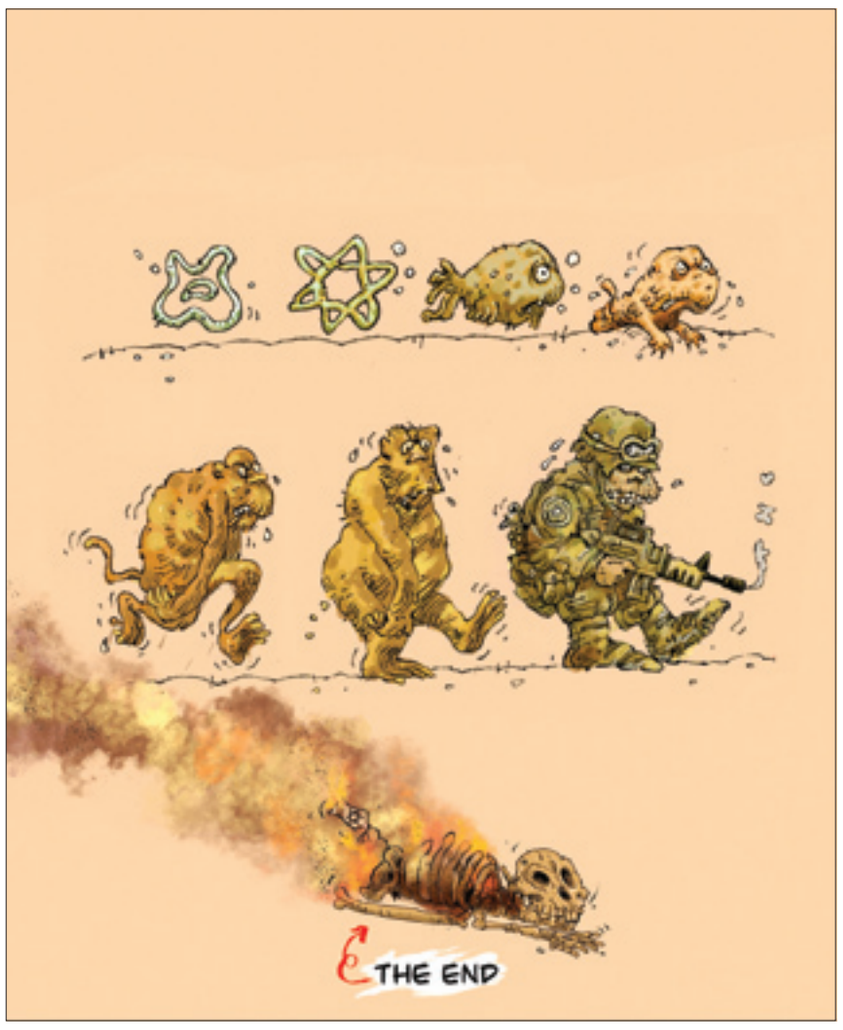

ادبیات

رضا اسماعیلی مطرح کرد

زندگی و زایندگی در شعر امروز جاری است

شعر امروز - به‌خصوص شعر انقلاب - با وجود نسلی از شاعران جوان و باانگیزه در حال قدکشیدن و بالیدن است و با گذار از دوران آزمون و خطا در حال پوست‌اندازی و تجدید حیات است

■ نوید پارسا

در شعر نسل شاعران جوان شاهد خلاقیت و نوآوری‌های قابل تأملی در حوزه فرم و صورت شعر هستیم که غیرقابل انکار است، اما به نظر می‌رسد در ساحت «تفکر» و «اندیشه» هنوز به نقطه مطلوب و آرمانی نرسیده‌ایم.

به باور رضا اسماعیلی، شاعر و منتقد سرشناس ادبی و دبیر دوره هفدهم جشنواره بین‌المللی شعر فجر در یک ارزیابی کلی می‌توان گفت که خون زندگی و زایندگی در جان و جهان شعر امروز جاری است. شعر امروز - به‌خصوص شعر انقلاب - با وجود نسلی از شاعران جوان و باانگیزه در حال قد کشیدن و بالیدن است و با گذار از دوران آزمون و خطا در حال پوست‌اندازی و تجدید حیات است.

وی که از اعضای هیئت علمی هجدهمین دوره جشنواره بین‌المللی شعر فجر است در گفت‌وگویی به مناسبت برگزاری این رویداد، درباره وضعیت شعر امروز عنوان کرد: شعر امروز - به‌خصوص شعر جوان - از نظر فرم، ساختار و تکنیک در جایگاه شایسته‌ای قرار گرفته است. در شعر نسل شاعران جوان شاهد خلاقیت و نوآوری‌های قابل تأملی در حوزه فرم و صورت شعر هستیم که غیرقابل انکار است، اما به نظر می‌رسد در ساحت «تفکر» و «اندیشه» هنوز به نقطه مطلوب و آرمانی نرسیده‌ایم.

■ **دلیری در شعر یا دلبری**

اسماعیلی ادامه داد: شعر در التذاذ هنری، سخنوری و صنعتگری خلاصه نمی‌شود. شعر علاوه بر التذاذ هنری و تحریک احساسات باید ما را به تفکر شاعرانه و «اندیشیدن» دعوت کند، به رستاخیزی روحی و تحولی انسانی و معنوی. التذاذ هنری اگر بیرون از دایره «تفکر و اندیشه» اتفاق بیفتد، چیزی بر ارزش‌های جامعه نمی‌افزاید. حکمت، گمشده شعر امروز است. باید به دنبال کشف این حلقه مفقوده باشیم، وگرنه این «دور و تسلسل» همچنان ادامه خواهد یافت، اما همیشه جماعتی از شاعران هستند که نگاهشان به شعر مثل نگاه به یک کالای لوکس و تجملی است و در شعر تنها به دنبال تولید التذاد ادبی و هنری هستند. اینان در مسند شعر و شاعری به جای «دلیری»، به دنبال دلبری و به جای «روشنگری» به دنبال سخنوری و صنعتگری هستند، یعنی به فرم و صورت شعر بیش از مضمون و سیرت آن می‌اندیشند و همین صورتگری و صورت‌پرستی آنان را از درون و باطن و جان و جهان شعر اصیل پارسی که «بیدارگری» و «حکمت» است، غافل می‌کند.

شاعر مجموعه «بوی گل در می‌زند» همچنین به نقدهای صورت‌پرستان به اشعار شاعرانی چون پروین اعتصامی و اقبال لاهوری اشاره کرد و گفت: شاعرانی چون اقبال و پروین را تنها به جرم اینکه جوهره اشعارشان «حکمت»، «اندیشه» و «بیدارگری» است، «ناظم» می‌نامند. حال آنکه شعر اصیل، شعری است که جوهره آن «دانایی» و «بینایی» باشد و ما را به رسالت انسانی و اجتماعی، اندیشه‌ورزی و «تفکر شاعرانه» دعوت کند. غفلت از اندیشه‌ورزی و فاصله گرفتن از تفکر شاعرانه، معلول نگاه فرمالیستی صرف به شعر و از سوی دیگر استفاده ابزاری از هنر شعر است. البته این نقد شامل شعر شاعران صاحب‌سبک نمی‌شود، شاعرانی که نگاه هستی‌شناسانه به شعر دارند و با شعر زندگی می‌کنند، جان و جهانی دیگرگونه و ذهن و زبانی مستقل دارند. ارجمندی و مانایی شعر این گروه از شاعران، محصول سال‌ها کار و تمرین مداوم، دوری از هیاهوهای ادبی و برخورداری از دانش و بینش ادبی است.

■ **شعر امروز و چالش‌های پیش‌رو**

اسماعیلی در بخش دیگری از این گفت‌وگو به چالش‌های شعر امروز ایران اشاره کرد و ادامه داد: شعر امروز با چند چالش جدی روبه‌روست که اگر برای آنها چاره‌اندیشی نشود برای زبان پارسی مخاطراتی را به همراه خواهد داشت، از جمله این چالش‌ها، افراط در ساده‌نویسی و ساده‌اندیشی است. در حوزه ترانه‌سرایی با فرو افتادن در دامچاله «سانتی‌مانتالیسم» این تهدید جدی‌تر می‌شود. چالش دیگر فاصله گرفتن نسل شاعران امروز از «خلوت شاعرانه» و گم شدن در هیاهوی «فضای مجازی» است که هرچند استفاده از این فضا برکاتی دارد، ولی شاعر را از ذات شاعرانه خود دور می‌کند. شاعر در فضای مجازی ناگزیر به فرمول «آنچه شما خواسته‌اید» تن می‌دهد و براساس ذوق و ذائقه عمومی به تولید محتوا می‌پردازد. این امر در درازمدت ذهن و زبان شاعر را دچار فرسایش می‌کند.

رویداد

در نخستین نشست علمی - تخصصی کارکرد روان‌شناختی اسباب‌بازی و سرگرمی مطرح شد

در شکل و محتوای نظام آموزشی قدیم متوقف مانده‌ایم

■ سیدمرتضی ذاکر

«سیستم آموزشی ما از نظر فرم و محتوا همچنان در گذشته باقی‌مانده و با سیستم اشتباه تربیتی و آموزشی که داریم، اجازه بازی و خلاقیت را از کودک می‌گیریم.»

محمد کامران درخشان، روانپزشک و مدرس دانشگاه نخستین نشست علمی - تخصصی هشتمین جشنواره ملی اسباب‌بازی با موضوع «کارکرد روان‌شناختی اسباب‌بازی و سرگرمی در کاهش تنش‌های اجتماعی و عمومی برای گروه‌های مختلف سنی» با تأکید بر اینکه تخلیه تنش در دنیایی که سراسر نگرانی و اضطراب است در دنیای بازی می‌تواند رخ دهد، گفت: اگر بخواهیم درباره کودکان و نوجوانان صحبت کنیم، دنیای طبیعی آنها که با شهود بیشتر مربوط است نه عقل و کلام، دنیای بازی است و گاهی این دنیا مهم‌تر از دنیای بزرگسالان می‌شود و حتی از خواب و خوراک و درس مهم‌تر می‌شود و به سختی آنها را می‌شود از دنیای بازی جدا کرد و به دنیای واقعی برگرداند، چراکه دنیای بزرگسالان در آن وجود ندارد و مصلحت‌اندیشی را که مدنظر بزرگسالان است در آن دنیا راه نمی‌دهند. این گفتمان اگر بخواهد بین بزرگسالان، مربیان و کودک و نوجوان شکل بگیرد از طریق بازی انجام می‌شود.

این روانپزشک افزود: در طراحی و ساخت اسباب‌بازی‌ها باید نکته‌هایی را رعایت کرد تا هم بچه‌ها از آن استقبال کنند که معمولاً تولیدکنندگان آن را در نظر می‌گیرند. کودکان و نوجوانان سن حساسی در شکل‌گیری شخصیت دارند و بسیاری از آسیب‌هایی که در بزرگسالی به آن برمی‌خوریم پایه اصلی آن در دوران کودکی و نوجوانی به وجود آمده و آسیب در آن سن شکل گرفته است. سنی که هویت کودک در حال شکل‌گیری است، به همین دلیل ابزاری که از آن استفاده می‌کند و دنیای بازی از اهمیت خاصی برخوردار است.

درخشان درباره منع بازی کودکان نیز گفت: متأسفانه به دلیل روش اشتباه تربیتی که داریم، خلاقیت کودکان را از میان برمی‌داریم و با سیستم اشتباه تربیتی و آموزشی که داریم، اجازه بازی را از کودک می‌گیریم. سیستم آموزشی ما از نظر فرم و محتوا همچنان در گذشته باقی مانده و کار مدرسه این شده است که جلوی بازی و خلاقیت را از کودک بگیرد و آن را سرکوب کند و والدین نیز به تناسب همراهی با مدرسه این کار را انجام می‌دهند. بازی‌های تخیلی برای کودکان بسیار جذاب است، چراکه خلاقیت در آنها ایجاد می‌کند و از دنیای پدر و مادر و مدرسه خارج می‌شوند و خودشان را به فضای مجازی می‌برند، از آن جهت که امکان جولان و تاخت و تاز در دنیای رؤیاها را به آنها می‌دهد.